

Tekst i zdjęcia: Ireneusz M. Kuciński

Użytek ekologiczny

Użytek ekologiczny jest jedną z form ochrony przyrody. Do polskiego prawodawstwa został wprowadzony i powołany ustawą o ochronie przyrody z 16 października 1991 r. art. 30 ust.1. Zgodnie z art. 42 obowiązującej ustawy z 16 kwietnia 2004 r. „*użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania*”.

Użytki ekologiczne najczęściej powoływane są na nie użytkowanych obszarach rolniczych bądź leśnych, rzadziej terenach miejskich. Odgrywają ważną rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej. Są to powierzchnie biologicznie czynne, które zapewniają funkcjonowanie złożonych systemów przyrodniczych. Uzupełniają krajowe sieci obszarów chronionych.

Wchodzą w skład korytarzy ekologicznych. Ułatwiają one swobodne przemieszczanie się gatunków oraz związaną z tym wymianę puli genowej, tak ważnej dla przetrwania wielu zagrożonych roślin i zwierząt. To właśnie te niewielkie enklawy dzikiej przyrody w krajobrazie gospodarczym, często są jedynym miejscem gdzie znalazło schronienie wiele rzadkich i chronionych gatunków.

Ta forma ochrony naturalnych zasobów przyrody odgrywa ważną rolę i stanowi uzupełnienie w ochronie gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów. Użytki realizują również ochronę zasobów przyrodniczych wymienionych m.in. w Dyrektywie Siedliskowej i Dyrektywie Ptasiej UE czy Konwencji Ramsar o obszarach wodno-błotnych.

W skali regionu lub okolicy odgrywają ważną rolę w ramach małej retencji i wpływają na

Wstężyk ogrodowy

lokalny klimat. Użytki ekologiczne odznaczają się dużymi walorami turystycznymi i spełniają ważną rolę w edukacji społecznej. Wykorzystywane są jako obiekty obserwacji do badań naukowych.

Możliwość powoływania użytku ekologicznego, na mocy rozporządzenia wojewody lub uchwały rady gminy oraz różnorodność środowisk podanych w ustawie możliwych do objęcia ochroną, sprawiła że jest to obecnie najczęściej stosowana forma zabezpieczenia niewielkich obszarowo ale cennych zasobów przyrodniczych.